

Prese un informācija

Eiropas Savienības Vispārējā tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 81/21
Luksemburgā, 2021. gada 12. maijā

Spriedums lietā T-789/19
Tom Moerenhout u.c./Komisija

Vispārējā tiesa nepietiekama pamatojuma dēļ atceļ Komisijas lēmumu, ar kuru atteikts reģistrēt ierosināto pilsoņu iniciatīvu

Pilsonim, kas ir šāda ierosinājuma autors, ir jādod iespēja saprast Komisijas argumentāciju

2019. gada 5. jūlijā *Tom Moerenhout* un seši citi pilsoņi atbilstoši Regulai par pilsoņu iniciatīvu¹ ierosināja Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Kopējās tirdzniecības politikas atbilstības nodrošināšana ES Līgumiem un starptautiskajām tiesībām” (turpmāk tekstā – “ierosinātā EPI”).

Saskaņā ar šajā regulā paredzētajām prasībām² tika norādīts ierosinājuma priekšmets un mērķi, kā arī Līgumu tiesību normas, kuras pilsoņi uzskatīja par atbilstīgām ierosinātajai rīcībai. Saskaņā ar ierosinājuma priekšmetu tas paredz pieņemt tiesību normas, kas regulē komercdarījumus ar okupanta struktūrām, kuras atrodas vai darbojas okupētajās teritorijās, neļaujot to izcelsmes ražojumus ievest ES tirgū. Šajā ziņā prasītāji ir minējuši dažādas Līgumu tiesību normas, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, vairākas regulas un Tiesas spriedumus, kā arī starptautisko tiesību normas un avotus.

Ar 2019. gada 4. septembra lēmumu³ (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) Komisija atteicās reģistrēt ierosināto EPI. Tā pamatoja šo atteikumu, norādot, ka tiesību aktu, kas attiecas uz ierosinātās EPI priekšmetu, var pieņemt, tikai pamatojoties uz LESD 215. pantu, kurā tiek prasīts pieņemt lēmumu, ar ko paredz daļēji vai pilnībā pārtraukt vai samazināt ekonomikas vai finanšu sakarus ar attiecīgo trešo valsti. Tomēr Komisija konstatēja, ka tai nav tiesību uz šī pamata iesniegt tiesību akta priekšlikumu.

Ar spriedumu, kas taisīts paplašinātā sastāvā, Vispārējā tiesa atceļ apstrīdēto lēmumu, jo tajā **nav pietiekamu elementu**, kas ļautu prasītājiem **saprast** ierosinātās EPI reģistrācijas atteikuma **pamatojumu** un Vispārējai tiesai – veikt šī atteikuma tiesiskuma kontroli. Proti, šajā lēmumā nav izpildīts no Līguma⁴ un Regulas par EPI⁵ izrietošais **pienākums norādīt pamatojumu**. Vispārējā tiesa arī precizē Komisijas pienākuma norādīt pamatojumu **tvērumu**, gadījumos, kad tā atsaka saskaņā ar šo regulu ierosinātās EPI reģistrāciju.

Vispārējās tiesas vērtējums

Vispārējā tiesa atgādina, ka Regulas par EPI mērķi ir **nostiprināt Savienības pilsonību, uzlabot Savienības demokrātisko darbību, iedrošināt pilsoņu līdzdalību demokrātiskajā dzīvē un padarīt Savienību pieejamāku**. Tā uzsver, ka šo mērķu sasniegšana tiek nopietni apdraudēta, ja lēmumā par atteikumu reģistrēt ierosināto EPI netiek ietverts pilnīgs pamatojums.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 211/2011 (2011. gada 16. februāris) par pilsoņu iniciatīvu (OV 2011, L 65, 1. lpp., un labojums OV 2012, L 94, 49. lpp.). No 2020. gada 1. janvāra šī regula tika atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/788 (2019. gada 17. aprīlis) par Eiropas pilsoņu iniciatīvu (OV 2019, L 130, 55. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula par EPI”).

² Regulas par EPI 4. panta 1. punkts.

³ Komisijas Lēmums (ES) 2019/1567 (2019. gada 4. septembris) par ierosināto pilsoņu iniciatīvu “Kopējās tirdzniecības politikas atbilstības nodrošināšana ES Līgumiem un starptautiskajām tiesībām” (OV 2019, L 241, 12. lpp.).

⁴ LESD 296. pants.

⁵ Regulas par EPI 4. panta 3. punkta otrā daļa.

Saskaņā ar šo regulu⁶ Komisija reģistrē ierosināto EPI, ja tā **nav acīmredzami ārpus tās pilnvarām** iesniegt Savienības **tiesību akta priekšlikumu**, lai īstenotu Līgumus. Vispārējā tiesa konstatē, ka šajā lietā apstrīdētajā lēmumā nav sniegts pietiekams pamatojums tam, ka Komisijai nav pilnvaru iesniegt priekšlikumu, kas varētu atbilst ierosinātās EPI priekšmetam un mērķiem. Atgādinājusi principus attiecībā uz pienākumu norādīt iestāžu aktu pamatojumu, Vispārējā tiesa apraksta elementus, kuri jāņem vērā, lai apstrīdētais lēmums būtu pietiekami pamatots attiecībā uz Komisijas pilnvaru neesamību Regulas par EPI izpratnē.

Pirmkārt, Vispārējā tiesa norāda, ka LESD 215. panta, kas attiecas uz ierobežojošiem pasākumiem, vienkārša pieminēšana neļauj saprast, kādēļ Komisija ir uzskatījusi, ka ierosinātā darbība ietilpst vienīgi kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) jomā. Proti, ir jānorāda, ka **Komisija nav paskaidrojusi, kādēļ** tā uzskata, ka ierosinātajā EPI paredzētais pasākums ir **jākvalificē kā tāds, kas attiecas uz tiesību aktu, kurā ir paredzēta tirdzniecības attiecību pārtraukšana vai samazināšana ar vienu vai vairākām trešām valstīm** LESD 215. panta 1. punkta izpratnē.

Otrkārt, tā atgādina, ka, izvērtējot, vai pamatojums ir pietiekams, ir jāņem vērā attiecīgais konteksts. Ierosinātajā EPI prasītāji ir vairākkārt skaidri atsaukušies uz kopējo tirdzniecības politiku, kā arī uz tiesību normām, kas attiecas uz šo jomu, piemēram, LESD 207. pantu. Komisijai šajā lietā bija **jāpaskaidro iemesli, kas lika** tai apstrīdētajā lēmumā netieši **secināt**, ka ierosinātajā EPI paredzētais pasākums, ņemot vērā tā priekšmetu un mērķus, **neietilpst kopējās tirdzniecības politikas jomā** un līdz ar to nevar tikt pieņemts, pamatojoties uz LESD 207. pantu. Šim vērtējumam ir būtiska nozīme Komisijas lēmumā atteikt ierosinātās EPI reģistrāciju, jo atšķirībā no KĀDP kopējā tirdzniecības politika ir joma, kurā šai iestādei ir tiesības formulēt Savienības tiesību akta priekšlikumu, pamatojoties uz LESD 207. pantu.

Treškārt, Vispārējā tiesa apgalvo, ka tas, **vai apstrīdētā lēmuma pamatojums ir vai nav pietiekams**, ir jāizvērtē, ņemot vērā arī Līgumu noteikumus⁷ un Regulas par pilsoņu iniciatīvu mērķus veicināt pilsoņu līdzdalību demokrātiskajā dzīvē un padarīt Savienību pieejamāku. Šo mērķu dēļ Komisijai bija skaidri jānorāda iemesli, kas pamato atteikumu reģistrēt ierosināto EPI. Tā kā nav sniegts pilnīgs pamatojums, Komisijas iebildumi par ierosinājuma pieņemamību **var būtiski apdraudēt** iespēju iesniegt jaunu EPI ierosinājumu.

Līdz ar to Vispārējā tiesa atceļ apstrīdēto lēmumu nepietiekama pamatojuma dēļ.

ATGĀDINĀJUMS. Apelācijas sūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, par Vispārējās tiesas nolēmumu var iesniegt Tiesā divu mēnešu un desmit dienu laikā no nolēmuma paziņošanas brīža.

ATGĀDINĀJUMS. Prasības atcelt tiesību aktus ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstis, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt prasību atcelt tiesību aktu Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts. Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Vispārējai tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

⁶ Regulas par EPI 4. panta 2. punkta b) apakšpunkts.

⁷ LES 11. panta 4. punkts un LESD 24. panta pirmā daļa.